

Olje- og energidepartementet
Energi- og vassdragsavdelingen
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Oslo, 28. januar 2005
Deres ref: 04/01719-1
Vår ref:
Spbfor: 2004 00118 HKH/SLL/-
FNH: 2004/00603

Høring / utkast til lov om pliktige elsertifikater

Vi viser til departementets høringsutsendelse av 24.11.2004.

Sparebankforeningen og Finansnæringens Hovedorganisasjon (FNH) har følgende synspunkter på utkastet.

1. Generelle samfunnsøkonomiske vurderinger om elsertifikatordningen

Sparebankforeningen og FNH ser viktigheten av tiltak for å fremme ny produksjon av elektrisk kraft fra fornybare ressurser. En interessant måte å gjøre dette på vil kunne være å legge til rette for et marked for elsertifikater slik det skisseres i høringsutsendelsen. Foreningene finner det imidlertid vanskelig å gi sin tilslutning til innføring av elsertifikater før de økonomiske konsekvenser er nærmere kartlagt. Innføringen vil etter vårt syn ha betydelige praktiske og administrative konsekvenser.

Investeringer i små vannkraftverk som grunneiere ønsker å bygge ut i egen regi, kan i dag være vanskelig å få lånefinansiert fordi utbyggerne ofte mangler tilstrekkelig egenkapital. Et pliktig elsertifikatmarked vil øke godtgjørelsen til eiere av nye kraftverk og vil slik sett gjøre det enklere å finansiere små vannkraftverk. Vi gjør oppmerksom på at vindkraft fortsatt er vesentlig dyrere å bygge ut enn mye av kraftpotensialet som fortsatt er tilgjengelig. Det er derfor sannsynlig at en teknologinøytral ordning som det legges opp til vil kunne utløse betydelige mengder vannkraft, men neppe vesentlige mengder vindkraft. Samfunnsøkonomisk sett vil en teknologinøytral ordning antagelig være det beste, men vi vil likevel gjøre oppmerksom på at det ved en slik tilnærming blir mindre realistisk å nå Stortingets målsetting om 3 Twh vindkraft innen 2010.

Fra foreningenes side vil det være særlig viktig å få en nærmere vurdering av hvordan et slikt marked vil fungere. For at markedet skal fungere på en god måte, vil det slik vi ser det måtte ha en viss størrelse. Et nært samarbeid med Sverige med sikte på et felles norsk-svensk marked synes her å være et minimum. For å hindre konkurransevridding forutsetter det at også utenlandske aktører som leverer elektrisk kraft til det norske og svenske marked i så tilfelle må kjøpe elsertifikater på linje med svenske og norske distributører. Sparebank-

foreningen og FNH støtter også departementet i det syn at det antakelig ville være best med et felles europeisk marked med slike sertifikater for å få et tilstrekkelig stort og fungerende marked. Utviklingen på dette området innenfor EU står derfor helt sentralt i saken.

2. Spesielle kommentarer om registreringsordningen mv.

2.1 Felles marked / felles register ?

Høringsnotatet har som en premiss at et rent norsk elsertifikatmarked vil ha for liten likviditet til å fungere tilfredsstillende, og at elsertifikat-systemet derfor forutsetter at det kan etableres et felles norsk-svensk elsertifikatmarked, jf bl.a. høringsnotatet pkt 2.1 s 8. Som en videreføring av dette antydes det i notatet pkt 5.4 s 22 at det kan være aktuelt med et felles norsk/svensk register.

Med et slikt utgangspunkt hadde vi ventet at en hadde bestrebet seg på å få mest mulig like regler i de to landene, bl a. at elsertifikatene skulle få samme rettslige status, jf. pkt. 2.3 nedenfor.

Vi hadde også ventet en nærmere drøftelse av de spørsmål som reiser seg m.h.t. internasjonal privatrett i forhold til pantsettelse, rettsvern m.v. Skal et "norsk" elsertifikat som registreres i et register som befinner seg i Sverige følge norske eller svenske rettsregler? Dersom det er norske regler som skal følges, hvilken betydning har det at den norske kontohaver senere selger elsertifikatet til et svensk energiselskap, osv?

Dette er helt grunnleggende spørsmål for hvorvidt både annenhåndsmarkedet og pantsettelser mv skal fungere tilfredsstillende. Dersom departementet går videre med tanken om et felles register, forutsetter vi at departementet utreder disse spørsmålene nærmere, og deretter gjennomfører en særskilt høringsrunde.

Inntil disse spørsmålene er nærmere analysert, legger vi til grunn at det bør etableres særskilte registre i de to landene. Det vil i seg selv ikke være til hinder for et felles marked. Et norsk elsertifikatpliktig selskap må kunne ha konto også i det svenske registeret, og kunne benytte saldo der til (delvis) dekning av den årlige innløsningsplikten overfor norsk myndighet. En alternativ modell kan være at kontohaver kan overføre elsertifikater fra svensk til norsk register, og omvendt. Dette er for så vidt en velkjent modell for aksjeselskaper som er tatt opp til notering på børs i flere land, og hvor aksjene er registrert i verdipapirregistrene i de land hvor selskapet er børsnotert. Hovedpoenget vårt er at med separat register i det enkelte land vil lovvalgsspørsmålene være eliminert: Pantsettelser og rettsvern mv vil følge rettsreglene i register-landet.

2.2 Registerfører

Ifølge høringsnotat pkt 5.4 s 23 er Statnett SF tiltenkt rollen som registerfører for elsertifikatregisteret. En viktig begrunnelse her er at Statnett vil sitte på de nødvendige opplysninger som grunnlag for å tildele elsertifikater. For å oppnå en enkel rutine hos registerfører tenkes registeret opprettet etter en nettbankmodell, dvs at det er kontohaver selv som legger inn overdragelser, pantsettelser mv.

Etter vårt skjønn er det flere svakheter ved denne modellen. Vi er tvilende til om det samfunnsøkonomisk er hensiktsmessig å bygge opp et slikt register fra bunnen av, herunder om det er økonomisk forsvarlig å bygge opp den nødvendige panterettslige og registerfaglige kompetanse mv i Statnett. Nettbankmodellen løser noen problemer, men skaper samtidig nye.

Bl a gjør nettbankmodellen det nødvendig å innføre en kompliserende ordning med midlertidige registreringer/midlertidige pantsettelse, jf. lovutkastet § 11 annet til fjerde ledd og § 12 annet ledd, som både framstår som tungvint og som medfører at Statnett må ta stilling til de underliggende tvistepunkter mellom kontohaver og erverver/panthaver.

Etter vårt skjønn vil det være en vesentlig bedre løsning å foreta registreringen i et verdipapirregister etter verdipapirregisterloven, dvs i Verdipapirsentralen ASA. VPS har stor kompetanse på utvikling, drift, oppgjør mv, og de har linker til organiserte markedsplasser. Vi antar at det vil være relativt enkelt å opprette også en link til Statnett, slik at Statnett kan legge inn tildelte elsertifikater, og at innløsning av elsertifikater kan skje mot Statnett.

Bankene vil antagelig ha befatning med elsertifikatene i første rekke som långivere til kraftselskaper, der også elsertifikater nå vil kunne tilbys som sikkerhet. Det er av vesentlig betydning at en her får enkle og sikre rutiner, og at en unngår å måtte etablere nye rutiner på relativt små volumer. For bankene vil det derfor være en klart foretrukket ordning å benytte VPS.

Vi legger til grunn at elsertifikater som finansielt instrument, jf. pkt 2.3 nedenfor, må kunne registreres i VPS' ordinære verdipapirregister. Dersom spesielle forhold likevel skulle gjøre det nødvendig å etablere et særskilt register, antar vi at det likevel vil være mest hensiktsmessig å legge dette til VPS, i det en i hovedsak vil kunne bygge på VPS' ordinære systemer. Hvorvidt VPS i så fall vil måtte kreve et "up front fee" for å etablere registeret bør i seg selv ikke være en avgjørende hindring, forutsatt at dette engangsvederlaget ikke overstiger myndighetenes kostnad ved å utvikle og etablere et eget register i Statnett.

Til terminologien: I lovutkastet kalles registerfører for *kontofører*. Uavhengig av hvor registeret legges, er det en uheldig terminologi. Begrepet kontofører vil naturlig forbindes med den faktiske løsning i VPS-systemet, der kontofører-begrepet har et helt annet innhold. Som det indirekte framgår ovenfor foreslår vi at det i loven benyttes begrepet *registerfører* i stedet.

2.3 Elsertifikatenes rettslige status

I notatet pkt 6.1 s 27 - 28 framgår at departementet ser det som viktig at norske og svenske elsertifikater blir likeartede. Når det samtidig framgår at elsertifikatene etter svensk rett anses som finansielle instrumenter, hadde vi ventet at en hadde gått inn for den samme løsningen i Norge. Men arbeidsgruppen legger bare til grunn at elsertifikatene ikke vil falle inn under definisjonen av finansielt instrument i verdipapirhandelloven, uten nærmere drøftelse av eventuell lovendring for så vidt. Etter vår oppfatning synes sertifikatene naturlig å falle inn under vphl § 1-2 tredje ledd nr. 3: Det er verdipapirer som normalt kan omsettes, og de gir rett til et kontantoppgjør når de blir gjenstand for omsetning. Vi merker oss også at det foreslås at innsidelovgivningen i verdipapirhandelloven blir gjort gjeldende. Det synes heller ikke unaturlig at verdipapirhandelloven kap. 9 om organisering av virksomheten, herunder reglene om god forretningsskikk kommer til anvendelse. – Det er for øvrig en generell svakhet ved høringsnotatet, at det på flere punkter reises spørsmål som arbeidsgruppen har tatt standpunkt til, men uten at pro et contra-argumentasjonen refereres.

Både på grunn av elsertifikatenes art, på grunn av ønsket rettslikhet med det svenske systemet, og fordi også departementet går inn for at viktige deler av verdipapirhandellovens bestemmelser under enhver omstendighet skal gjøres gjeldende, anbefaler vi klart at

elsertifikatene gjøres til finansielle instrumenter også etter norsk rett. Det kan enklest gjøres, og vil samtidig fjerne en eventuell tvil om sertifikatets status, ved at elsertifikater føyes til som et nytt pkt. 9 til definisjonen i vphl § 1-2 annet ledd.

Ved et slikt grep legger en samtidig til rette for så vel omsetning via det etablerte meglerapparatet, som at elsertifikatene kan inngå i det ordinære verdipapiroppgjøret og derved sikres dvp (delivery versus payment, eller levering mot betaling). Det er også et viktig poeng at elsertifikater som finansielle instrumenter vil kunne pantsettes også etter lov 26.03.2004 nr 17 om finansiell sikkerhetsstillelse, en ordning som vil kunne få stor praktisk betydning.

Som nevnt i pkt 2.2 ovenfor legger vi til grunn at elsertifikatene qua finansielt instrument vil kunne registreres i VPS' ordinære systemer. Da trenger en heller ikke ta inn i lov om pliktige elsertifikater særskilte regler om pantsettelse, rettsvern, erstatningsansvar mv, i det dette vil være regulert av lov om verdipapirregistre. Våre kommentarer nedenfor i pkt 2.4 og 2.5 blir derfor av subsidiær art, dvs dersom en likevel skulle finne det nødvendig å etablere et særskilt elsertifikat-register.

2.4 Nærmere om tildeling / pantsettelse / rettsvern mv.

Det foreslås tilføyelser i panteloven om pant og utlegg i *elsertifikatkonti*. Det betyr at det er kontoen i sin helhet som pantsettes, og ikke nærmere angitte elsertifikater på kontoen, dvs den tidligere VPS-modellen uten delpantsettelse. Dette er uttrykkelig presisert i lovutkastet § 12 første ledd annet punktum. Dette innebærer at kontohaver må opprette en ny konto dersom bare en del av sertifikatene skal pantsettes. Vi antar at også elsertifikatregisteret burde åpne for delpantsettelse av konti, uten at dette er noe stort poeng for oss.

Pantsettelser er nærmere drøftet i notatet pkt 7.5. Det synes å framgå at pantsettelsens innhold vil være avhengig av hvem som er pantsetter: Dersom det er en elsertifikatberettiget produsent som pantsetter kontoen, skal pantet være et tingsinnbegrepspant, dvs omfatte det som til enhver tid befinner seg på kontoen (beholdning på pantsettelsestidspunktet, pluss senere tildelinger, minus det kontohaver senere omsetter). For andre produsenter vil pantet ikke være et tingsinnbegrepspant. Vi er i tvil om det er hensiktsmessig med en slik sondring etter pantsatters status. Bildet blir ytterligere uklart ved at elsertifikatberettigedes pantsettelse av *ervervede* elsertifikater iflg høringsnotat vil falle i den sistnevnte gruppen.

Vi nevner også at departementets modell synes å kunne føre til rettighetskollisjoner mellom panthaver i elsertifikatkontoen, og panthaver i selve produksjonsanlegget. Dersom sistnevnte har tiltrådt sitt pant, er det denne panthaver som skal få tildelt nye elsertifikater, jf. kommentarene til § 6 annet avsnitt. Det vil altså skje på bekostning av panthaveren i elsertifikat-kontoen, en panthaver som har lagt til grunn at nytildelte elsertifikater vil bli registrert på den pantsatte kontoen.

Samme sted i høringsnotatet heter det at "pantsetter (bør) kunne avhende elsertifikater, forutsatt at tildeling av elsertifikater fortsetter å skje til den pantsatte konto, tildelings-kontoen". Etter vårt skjønn må utgangspunktet være det motsatte, at kontohaver ikke kan avhende elsertifikater fra en pantsatt konto (dvs ikke tingsinnbegrepspant). Det forhindrer ikke at partene kan ha adgang til å avtale en annen ordning.

Tvangsdekning vil foregå etter tvfl § 10-13. Bare dersom elsertifikatene ble gjort til finansielle instrumenter, og de ble registrert i et verdipapirregister, ville tvfl §§ 10-4 - 10-6 kommet til anvendelse. Vi har ingen innvendinger mot dette.

Rettsvirkningene av registrering (tildeling/ervert/pant) er regulert i lovutkastet § 13. De bygger direkte på verdipapirregisterloven kap 7. Etter vårt skjønn er det hensiktsmessig, selv om ikke alle bestemmelser er like relevante (f eks ervert ved arv).

2.5 Erstatningsbestemmelser

Også erstatningsreglene i lovutkastet § 24 bygger direkte på verdipapirregisterlovens regler, om enn med lavere maksimalt erstatningsansvar. Vi har ingen vesentlige innvendinger til dette. Vi har vært litt i tvil om det vil være behov for bestemmelsen i lovutkastet § 24 annet ledd, d.v.s. om registerfører overhodet skal gjøre noe annet enn registreringsvirksomhet (og her vil erstatningsansvaret være regulert av første ledd), men antar at annet ledd vil kunne få anvendelse bl.a. på registerførers prisopplysningsvirksomhet.

Statnett er et statsforetak SF etter statsforetakloven av 30.08.1991 nr 71. Staten hefter ikke for foretakets forpliktelser utover plikten til å gjøre innskudd iflg stiftelsesdokumentet. Det er derfor godt grunnlag i klausulen om at tilsynsorganet kan pålegge kontofører/registerfører å tegne forsikring til dekning av erstatningsansvar.

2.6 Tilsynsmyndighet

Det skal være en generell tilsynsmyndighet, samt eventuelt en spesiell tilsynsmyndighet for å påse at de relevante bestemmelsene i verdipapirhandeloven overholdes (lovutkastet § 22 fjerde ledd). Det er åpenbart Kredittilsynet en her tenker på som spesiell tilsynsmyndighet. Etter forskriftsbestemmelsen i lovutkastet § 27 kan Kongen ved forskrift bl a utpeke kontofører/registerfører. Vi kan imidlertid ikke se at det er hjemmel noe sted i utkastet for å utpeke (generell) tilsynsmyndighet. Det må føyes til, i forskriftsbestemmelsen i lovutkastet § 27.

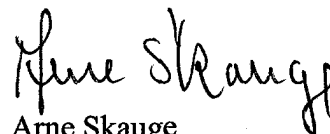
Med vennlig hilsen

Sparebankforeningen i Norge

Arne Hyttnes
Adm. direktør

Finansnæringens Hovedorganisasjon

Arne Skauge
Adm. direktør